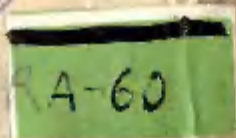

fimmule ja rahho Jummalast meie Jēfasi ja
 Jēfandast Jēfussēst Kristusēst. — Oppi siin,
 se Jēfanda armastaja hāua āres, maailma
 kaduwa asjade tūhijust sūggawaste tundma
 ja sefumatse ello kiusatuste ja willestuste seer
 hoia omma hinge kindla kannatusse. Ibbi
 Woitle head usō woitlemist ottani ja lasse
 igga mapeilsele ello pōlwele Jēfanda Gannast
 ja Temma Waimust ennast juhhatada. Siis
 wōttab siin Jēfand ommal ajal siit woitle-
 misse ja walmistamisē ilmaist peasta ja siin
 omma ärrawallitsetud laste iggawesse rahho-
 õnnistusse ja au-rifi tōsta. Amen.

N=319.
 III.

uslikko Elisabetti ello.

Keikile innimestele,
 isēharranis noorte rahwale usō finni-
 misseks ja ello õppetusse tūhheks.

Joannesse Ewangel. 11, 25. 26.

Jēsus ütles: „Minna ellen illestouõminne ja ello,
 kes Minna siise usub, se peab ellama, ehk temma tāt
 sureb. Ja iggaks, kes ellab ja usub Minna siise,
 se ei pea mitte iggaweste ärasurema.“

RA60.

Sedda ramatut on wäljaandud

Kristian Fridrik Janter.

50

Tallinnas,

trüffitud Siidworsi kirjadega.

[1838]

Bibliotheca
 universitatis
 Dorpatensis

Von dem Ehrländischen Evangelisch: Lutherischen
Provincial: Consistorio wird hierdurch attestirt, daß
in vorliegender Schrift nichts gegen die heilige
Schrift und gegen die Grundsätze der Augsburgerischen
Confession enthalten ist.

Rebal, Dom, den 26. Junius 1838.

Im Namen des Ehrländischen Evangelisch:
Lutherischen Provincial: Consistorii

Theodor Friedrich Glanström,
geistlicher Assessor des Ehrländischen Provincial: Consistorii.

(L. S.)

Chr. Heinr. Hörschmann,
Consist. Secr.

Der Druck ist gestattet.

Dorpat, den 9. August 1838.

(L. S.)

M. v. Engelhardt,
Censor.

2/26309

Esimenne jäggo.

Nisti: usfo õppetajatele teeb se rõõmatta suurt
rõõmu, kui innimesi leiavad, kelle südamant Pühha
Waim armõõppetuse läbbi aega mõda ifka ennam
ennefele elloasfemeks ja templiks walmistab, ja
kelle meelt ja waimo ta ifka ennam süddamelikkõ
armastussõga Summala meele Ennisteggia wõsto
täidab ja Temma nõo järrele uendab. Se jum-
malik arm ja se rõõm sellepärast on ni suur, et
nemmad sedda ei mitte üksipäinis omma ennese
süddame sees ei jowa kanda, waid peawad sedda
ka ärratamisfeks ja usfo Einnitamisfeks teiste inni-
mestele kuletama ja trüffi läbbi teada andma.

Minna tahhan teile nõud ühheft tüdrukust rõõ-
kida, kelle kallal Pühha Waim Jeesuse Ewange-
liumi läbbi omma armõ tõõd on ilmutanud.

Esfiteks ollen ma teile siin sedda ramatut san-
nast sannasfe ülespannud, mis se tüdruk minnule
lääkitas, ja mis läbbi minna temmaga tuttawaks
sain.

Minno armas õppetaja!

Minna wõttan ennesele julgust teile ühhe ra-
mato kirjutada ja pallun teid, et teie sedda mitte
ei wõttaks pahhaks panna. Minna ei olle ei ial
weel sanud telega rõõkida, agga ma ollen teid

(1*)

kuulnud ühes kirikus jutlust pidanud. Minna uskun, et teie üks usklik ja wagga õppetaja olete, kes on kutsutud pattused (Ewangeliummi kulutamise läbbi) ülesärratama, et nemmad tullewa wiha eest saaksid pöggeneda, mis nende keikide peale peab ilmutud sama, kes julgeste patto sees ellawad ja wimald pattust pöõrmatta surrewad. Minna pallun teid, et teie mitte mahha ei jätta armo õppetust Jēfanda wāes kulutamast. Dewma õnnistago teid ja andko teie armsa sowimise ja sanna tõle siggidust, et mitto hingte teie jutluse läbbi iggawest õnnistust kätte saaksid! Sedda lo-ban ma ka kindlaste, sest Jēfand on tootanud nende jures mailma otfani olla, kedda Dewma on ärrawallitsenud ja lākkitanud Dmna Sanna kulutama, sest Dewmata ei woi meie ühtegi tehha.

Minna rõmūstafin üpris wāgga, kui ma teada jain, mis suurt armastust teie ühe soldati wasto olete ülesnäitnud. Tdest, Kristuse armastus on teid se wāse innimese jure juhhatanud. Dh et fefamina armastus ilka teie sisse jādks ja usfo läbbi paljo wilja kannaks! Dh et Jēfand teile armo annaks, neid efsinud pattusid ülesotsida! Dh! et pühha Waim teid omma walguisega ja wāega täidaks, ja teie sanna ja jutluse läbbi diget Summala tundmist teie kuuljatte südbamettu sisse sadaks. Dh et dige paljo hinged teie õppetamise, maenitsemise ja juhhatamise läbbi saaksid pattust pöõrbud ja Kristuse nāo järrele uendud.

Ürge jātke mitte mahha, armas õppetaja, südbamelikto pahwetega Summala pole hüüdnast, et Dewma armust pattusid tõe tundmise ja iggawesfe õnnistuse tee peale wõttaks juhhatada ja

neid pattust pöõrda. Kes woi Dewma wasto seista? (Rom. 9, 19.) Dewma on tootanud usfo pahwet kuulda, mis meie Dewma Poia nimel pallume. Sest dewma ütleb: Kui teie minno sisse jāte, ja Minno Sannad teie sisse jāwad, siis pallute teie, mis teie ial tahhate, ja se peab teile sündima. (Joan. 14, 13. p. 15, 7.) Dh kui wāggewaste kinnitab se meie usfo, kui Dewma Sanna ja Waim meid õpetawad, kuida meie peame pahwet teggema.

Dh kui magguš on se lotus, mis meid täidab! Dh mis jahhutamist, rõmo ja õnnistust tundwad meie rõhhtud südbamed, kui meie keik need kallid Summala tootused tähhele panneme! Dh sedda läpmatta armo, et meie Kristust woime tunda ja dewma ülesstoumise wāgge! Uskus Jefuse Kristuse sisse rõmūstame se lotuse pārrast, et se aeg on liggi joudnud, mil keik Jēfandat peawad tundma ja tedda kartma. (Jer. 31, 34.) Dh sedda õnnelift aega, kui Kristuse riik saab tulnud! Siis sūnnib Dewma tahtminne kui taewos nenda ka Ma peäl. — Innimesesed peawad siis iggapāw Dewma armastuse man-naga sõdetud sama ja lõpmatta Jēfanda sees rõmūstama. Siis peawad nemmad jo siin Ma peäl, ossego paradisis ellama. Dh! minno hing on õnfa rõmo ja ue wāega täidetud, et ka mind on armust wāart arwatud, Summalale ja Tallele ommas nõdruses au ja kitust andma.

Armas õppetaja! Minna hakkafin sedda ramatut minnepal pühhapāwal kirjutama, sest ma ei woinud siis mitte kiriko miina. Minno armas, aiuus õdde, kes ühe praua jures tenis, sai nenda

haigeis, et minna seia piddin tullesma, temma assemele, temma tēd toimetama ja ka tedda ennaft aitsema ja pōetama. Agga nūid ep olle tedda mitte ennam siin ilmaš, muido ollešin ma teib pašunud, et teie sešinnatse minno ramato peäle temmale ollešite wastušt teinud; sešt sūggawaste ommašt pattud tundes ja libbedaste kahhetsebes, et temma Jummalata tede peāl ei olnud lāinud, egga Temma melepārvališes sada noudnud, sōwis temma keigest sūddamešt omma meelt ja ello parandada. Sepārast woin ma rōdmaste ja kīndlaste lota, et temma iggawesse an siise on lāinud, ja et ta nūid feige inglīde wāe hulgaga Jēsusse lunnastarad armastuše immeteud wōttab ūlennada ja Temmale kītuse laulo laulda. Šah, ma ušlun, et ma tāuna woin kīrjotada neeb šannad: „Onsad on neeb šurnud, šes Šššandas šurrewad.“ (Šlm. 14, 13.)

Temma rāšis, et temmal iggatšeminne olli Pūhha Šyto: Šōmaaga Kīštuse ārratenimīše, kannašamīše- ja šurna māleštusešes wōtta. Minna šelletāšin temmale šebda ārra, ni heašte kī moīššīn, mīš se tāhšāndab (ja kī wāgga šuur aēšī se on) Kīštust omma sūddameše wāsto wōtma. Agga et ta nōdrus pāwast pāwa iškā šuremaš lāš, šīs ei šaand ta ennam mitte sešt iggatšeminīšest rāšīda. Enne šurna olli temmašt nāhha, et ta ennašt hōpīš Jummalata tahtmīše kātte olli ārraannud. Minnuš on se kīndel lotuš, et ta ūhte mailma tāis patto ja šurna mahhajāttes iggaweste Jummalata jure on lāinud.

Minna lodan, armaš āppetaja, et teie mitte ei wōtta pahhaš panna, et minna waene, āppimatta

loom ollen julgušt wōtnud teie šebda ramatub kīrjotada. Agga sešt, et teie ollate kūtšutud patušeb āppetama ja neib Jummalata tede peäle juhātama, šīs lodan, et teie minnule šebda andeš annate ja minnule šelle ramato peäle, mīš minna, ehk kīl waest wīšī ollen kīrjotanud, wastušt wōttašite tehha ja mulle mōnningad āppetušeb anda. Mul ep olle siin ennam šuremat iggatšeminīšt, kī „et šesammasūggune meel minno šes olleš, mīš Kīštuse Jēšuse šes ka olli,“ „et kī ma ūššōrd šurnast ūllesārtan, minna šīs Temma nāušt tāit rōmo ja rahho tunda šaakšīn.“ (Wīl. 2, 5. Šonl. 17, 15.) Minno ādde sōwis ka teiešt maetud šada, sešt meie omma kōggobuše āppetaja ei olle woimalīk še kōrd tulla. Šešpāwa hommīkul on temma šurnud, ning rebe ehk laupāwal, pārrast lounat, šōwime šebda matta. Šehke mulle šīs šebda head, ja andke mulle še ramatošāndja lābbī wastušt, kaš teie minno pāwēt woite tāita.

Teie kōlwato āmmarābaja

Elisabeth W....

Še ramat teggi minnule šuurt rōmo, sešt et nīšūggušt ūššīkšīd ja jummalakaktīkšīd hīngēšīd nēie līgīdel pīšut on leida. Šebda ennam ma nāhha ja teāda šain, et Elisabeth ūhhe maddala šūggū innīmeše, še on: ūhhe tallopoia tūtтар olli, šebda ennam rōmuštāšin ma šellepārast, et nīšūggune maddal šešus nīšūgguše šure ja kōrge jummalakartuššega woib ūhheš olla. Šešūggušt kōkkojuhtumīšēd ja kōkkošamīšēd tōššīste Jummalata armastajattega, wāše ja maddala šūggū rahwa šešt, on ka šaggeštē minno sūddant ār-

ratanud ja mind uskus ja omma õppetamisest ammeti truukses linnitanud.

Pärast seda, kui ma se ramato sain lugenud, küsisin ma, kes seda on tonud? Siis öödi minnule: Se ramatotoja seisab wärrawa ees. Ma läksin wälja temmaga rätima ja nägin ühe auustamisest wärrat wanna mehe, kelle pikkad, hõbbea karwa hallid juuksed ja sügawa kortsuga näggo mind allanduse ja auustamisega täitsid. Omma kaewarre ja Pead oli temma aia peale toetanud, ja silmapisaratad jooksid temma palge möda mahha. Kui minna temma ligi astusin, kummardas temma sügawaste ja ütles: „Minno armas õpetaja! minna ollen teile ühe ramato minno tütrele tonud, agga minna karban, et teie meid wägga julgeks peate, et meie omma palwetega teile ni paljo waewa teme.“

„Ei milgi kombel“, wastasin minna, „sest se teeb minnule tõsiselt rõõmu, et ma teile seda meilehead woin tehha, kui ma agga seda kindlasti teada saan, et se teie kiriko õpetaja mele wasto ei ole.“

„Armas õpetaja! — wastas temma — meie kiriko õpetaja ütles minnule eile, et se temma meilest wägga armas olles, kui ma teist kirikoõpetajat wõiksin leida, kes temma asemel minno lapse mätta tahhaks, sepärast, et ta kahheksa wõrsta meie jurest ellab, ja et temmal nende päwade sees wägga paljo tallitamisest ja toimetamisest on. Pärast seda, kui ma omma tütrele sest teadust andsin, sordis temma, et ma seda kirja teie kätte wiiksin, mis teile seda asja selgeks teeb.

Minna kussusin teada omma tuppä ja küsisin temmalt: mis asja- ehk ammetiga ta omma pead toidab.

Armas õpetaja! — wastas temma, — surema asja omma ello päiwi ollen minna ühe perre kühha renti peäl pidanud, seal jures on mul üks tüht maad ja monningad lehmad, ja sest toidan ma ennast ja omma naese ja lapsed.

Minna. Paljo neid on?

Temma. 1) Minno wanna abikasa, kes agga waeralt isseennast wõib aidata. 2) üks poeg ja 3) üks tütar; sest minno teine tütar on nüüd seda mailma täis patto mahha jätanud.

Minna. Ta on nüüd wiistist ühe parrema ilma sisse läinud?

Temma. Seda ma lodan. — Oh se waene laps ei õppinud küll mitte ni hea te peäl käima, kui ta õdde: agga mul on se lohus, et need kadid maenitsemisest, mis temma omma surma wõbi peäl omma de suust kulis, temmale ni suurt kasso on saatnud, et ta weel omma hinge peastmist leidnud.

Oh kui suur õn on se, üht nisuggust last ennesele sada, kui minno tütar on! Ei ial wõtnud ma enne omma hinge pärast tõsiselt murret kanda, ennego sesamma minno tütar mind nomis ja südametlikko armastusfega mind manitses tulleva wiha eest põggeneda.

Minna. Kui wannad on teie lapsed?

Minno poeg on 35, minno wannem tütar Elisabet 30, ja minno teine tütar, mis nüüd hiljalt surri, oli 27 aastat wanka.

Minna. Kui wanna siis teie isse olete?

Temma. Minua ollen 70 aastat wanna, ja mo naene on veel wannem. Meie kül suurt ei suda nõdrusse parrast ennast tööd teha; agga meie tütar Elisabet on armastusse parrast meie wasto ennast ühhe hea tenistusse kohaist lahti wõtnud, et ta meie maia tööd wõiks toimetada. Temma on üks wagga, hea, sanakulelik ja armas laps.

Minna. Ons temma ikka nifuggune olnud?

Temma. Ei mitte, armas õppetaja! waid omma esimesse nore põlwe sees armastas ta mailma rõmo, riette uhkust ja tühja mailma sõbrust. Übest, meie keik ollime wagga rummalad; meie mõtlesime, kui meie kellegi wasto mitte ülekohhut ei te uing kui ausal kombel ennast toidame, küllab meie siis wist taewa õnnistust kätte same. Minno tütreid ollid mollemad kergemeelised, ja nenda kui meiegi Zummala Sanna ja Zummala armastusse polest tundmatta ja ei teadnud ühtegi Temma tedeft egga Temma tahtmisest. Igga se wannem tütar Elisabet läks tenistusse ja kulis seal monninga aasta eest kirrikus ühhe õpetaja jutlust, ja sest aiaist, kui ta sedda sai kuulnud, hakkas ta keigest süddamest Zesanda pole hoidma ja omma meelt ja ello parrandama. Temma lugges nüüd ka saggedaste Piibli-Ramatut ja läks wagga mõistlikuks ja tõemeeliseks. Kui temma esimest korda, parrast omma meleparrandamist meid kodus watamas, tõi ta meile ka monne rubla rahha, mis ta ommaist palgast olli korjand ja ütles:

Sepärrast, et meie ommas wannaduskes abbi tarwis on, ei tahtnud ta mitte sedda hoitud rahha omma endise wiisi järrel uhke riettega ärraraiskada, mis muud ei lastata, kui süddame kõrkust ja tühja ladduma asjade himmo, waid enne tahtis ta sega omma tannolliko meelt omma armsa wannematte wasto ülesnäidata, selleparrast et Kristus ni paljo hallastust temma wasto on ülesnäitnud. Meie pannime sedda imeneks, kui meie nifuggusid sanno temma suust saime kuulda, ja temma seltsis olles tundime suurt rõmo; sest et temmast iggapiddi olli üks maddal, helde ja armollik meel nähha. Temma iggatse hinge ja ihho polest meie paljo head teha ja olli, omma endise ello wasto armada, nüüd hopis teiseks innimeseks lainud, nenda et meiegi hakkasime uskma, et riist-ust üks Zummala tödde ja Zummala waggi on, sest kuida olleks temma se läbbi nifugguse lühikesse aia sees, süddame ja ello kombe polest, hopis teiseks woinud minna.

Temma norem õdde, se waene loom, piskas tedda ja ütles: Temma uus te on temma Pead seggaseks teinud.

Ei mitte, armas õdde, ütles Elisabet, minno uus te ei olle mitte minno Pead seggaseks teinud, waid se on minno süddant patto armastuslest Zummala armastusse pole pöörnud; miuna sowin, et sinna nenda kui minnagi, omma hinge hädda tunda saaksid.

Teine õdde wastas se peäle: Ey olle mul ühtegi tarwis sinu jutlust kuulda, egga

ei olle minna ka sandim kui teised innimesed; sest saab mulle küll.

See küll armas õde, ütles Elisabet, kui sa ka minno jutlust ei tahha kuulda, siis ei voi sa mind mitte teelda palwed teggemast sinno eest; ja sedda tahhan ma siiddamest sinno eest tehha.

Ja nüüd, armas õppetaja, uesun minna, et need palwed on kuulnud. Kui ta haigeks jäi, läks temma õde Elisabet temma proua jure temma tööd toimetama ja ka tedda ennast pöetama ja aitma. Elisabet rääkis nüüd paljo omma dega temma hinge luggu pärrast, ja se waene haige olli omma endise pattuse ello pärrast wägga kurb ja wägga tännoliß keige se armastusse eest, mis Elisabet temma wasto üllesnaitis, nenda et Elisabet omma haige de hinge luggu pärrast rõõmsa letussega sai täidetud.

Kui minna omma abbikasaga sedda haiget watamas käisin, siis ütles ta meie wasto, et temma omma endisest ellust küll paljo kurbdust ja häbbi saab tunda; agga ütles ka: Minna lodan Jummalä armo läbbi, et minno armsa de Elisabeti Onnisteggia ka tahhab minno Onnisteggia olla; sest ma tunnen küll, mis suur süallune minna ollen (ja et iggawest nuhtlust ollen teninud). — Ma tunnen ka, et isseennast ei jowa aidata, ja et mul muud nou ei olle, kui Jeesusse Kristusse jure kippuda ja Temmast ükenes abbi ja lunnastamist omma hingele otsida.

Ming nüüd, armas õppetaja, on ta jo siit ilmast lahkunud, agga ma lodan ja uesun, et

need palwed on kuulnud, mis temma de süddamest, temma meleparrandamisse pärrast, Jeesanda pole toudid, ja et Jeesand meile, kes meie temma wannemad olleme, ka seddasam- ma armo wõttab anda."

Sefinnane jut teggi mulle paljo rõõmu, ja ma tootasin nüüd selle ausa wanna isale, rede nimmetud tunnil tulla temma tüttart matma. Minna rääkisin präle sedda weel temmaga, temma ellojärje pärrast, monningad sannad, ja siis läks temma ärra.

Rede seatud tunnil olin ma kirikus; pärrast Jummalä tenistust läksin ma selle wanna isaga ja temma suggulaste- ja sõbradega kiriko aeda sedda surnut matma.

Ka üks jummalakartmatta ja wallato mees olli kirikusse tulnud. Sesamma ei tulnud ühhegi mu nou pärrast siina, kui ainouksi sellepärrast, et tahtis sedda wäljaspidist matmisse wiisi nähha sada. Pärrast kiriko Jummalä tenistust läks temma ka teise mattusse rahwaga ühhes hawa jure; agga kui need matmisse palwed loeti, leikasid monningad palwe-sannad ni wäggewaste temma siiddamest, et ta omma suurt patto hädda hakkas kibbedaste tundma ja sest aiaß Jeesanda armo läbbi pääw päwalt ilka ennam omma meelt ja ello parrandama. Sest aßa tunnistaja ollen minna isse kaua aega olnud.

Kui Jummalä tenistus kiriko aia peäl sai lõp- nud, rääkisin ma weel monningad sannad selle wanna isaga, temma naese- ja tütreaga. Minna tootasin ka neile, monne päwa pärrast, neib nende maiasse tulla watama. Sest aiaß sabið sain ma nendega wägga tuttawaks.

Sepärrast andkem kites Summalale au! tõstkem
 Lemma nimme sureks ja ärge jätke mitte mahha
 pärmist lehes, et temma waesid rikkaks teeks
 uskus ja rikkaid waimus waesiks. —

Bibliotheca
 universitatis
 Dorpatensis

Keine jäggo.

Kui meie neid sõbro ennese mele tuletame, kes
 Jeesandus elasid ja surrid, ja kes nüüd Lemma
 iggawesse au sees on; oh siis saab meie südda
 ühhe armsa halledussega täidetud, ja meie waim
 iggatses wägga selle päwa järrele, mil Jeesand
 omma au wõttas ilmutada ja ommad ärrawallit-
 setud lapsed keikist paikust ennese jure kookokoggu-
 da, kust ükski neid ennam ei sa lahutada. Kas
 nemmad siin maailmas rikkad, ehk waesed olid, ei
 sest polle luggu! Nende au on se: et nemmad
 kuningad ja preestrid on Summala tenistusse sees.

Üks neist tõsisist usklikkudest, kedda jo surm
 minnuft on lahutanud, ja kellega minna eune-
 muiste mittokord römoga Summala armo- ja au-
 rigist räkisin, on ka se tüdruk Elisabet. Minna
 tahhan nüüd temma ellust laiemalt räkida ja lo-
 dan, et neile, kes kedda sawad luggeda ehk kuulda,
 sest kasso saab tulles.

Kahheksa päwa pärrast temma noorma de mat-
 tuft, sõitsin ma se armsa wanna mehhe jure, kedda
 ja temma ommaksed, temma maias katma. Kui
 ma senna liggi jõudsin, nägin ma kedda monned
 lehmad wälja peält oue ja lauta aiawad; ma as-
 tusin temma liggi, agga temma ei näinud mind
 weel mitte, sest temma silmad olid tüntsiks läinud.

Agga kui ma kedda sain terretanud, põris ta üm-
 ber, wõttis minna terretamist wägga rõõmsa näo-
 ga wasto ja ütles: Summal õnnistago teid, ar-
 mas õppetaja! Ma rõmustan wägga, et teie ollete
 tulnud. Meie olleme igga päaw teid ootnud.
 Nüüd tullid ka tüttar omma ellatand emmaga
 mo jure. Rõõmsa näoga ja armastusse silma-pis-
 farettega sain minna nendest terretud ja wastowoe-
 tud. Nemmad saatfid mind nüüd ühheft weike-
 sest, wägga illust aiaft läbbi omma maiasse.
 Siin maias leidsin ma keik riistad puhtad ja
 korra pärrast seatud ollewad. Sepärrast et
 pea waesed ennast mitte omma waesussega
 wabbandama, kui nende maiariistad mitte
 puhtad ja korra pärrast seatud ei olle.

Siin maias nägin minna ka ühhe nurga-
 lau peäl kaks Piiblit ja mitto muud Sum-
 mala Sanna õppetuse Ramatud. Kedda
 tähhele pannes, ütlesin ma iseennehes: siin
 on waggadusse ja rahho elloasse! —

Nüüd hakkas se tüttar Elisabet räkima ja
 ütles: „Ep olle meie koggoni kedda wäärt, armas
 õppetaja, et teie meie maiasse ollete tulnud —
 wõtte se eest meie süddamelikko tänno wasto, et
 teie ni kaugelt ollete meie jure tulnud.“

Minna wastasin selle peäle: Meie Õnnisteggia
 tuli weel paljo kaugemalt meid waesid patkufid
 katma. Sest Lemma tuli Jäsa sülest, Lemma
 jättis Jäsa au mahha, wõttis sullase näggo enne-
 sele, ja tuli seinnatse alwa Ma peäle mahha, et
 ta meile omma hallastust ja armastust woiks
 ilmutada: eks siis meie ei peaks õppima ja noud-
 ma Lemma järrel käia, omma liggimeste nõdrust

hea melega kanda ja teie paikus ja allati heab tehha, nenda kui Temma meile tähte on jätnud.

Peale sedda tuli ka se armas wana isä tupp ja ühendas ennast omma abikasa ja türega mind õiete südamest wästo wõtta. Meie haekasime nüüd ka sest surinust tütest räkima, ja ma rõnnistafin selle tütre Elisabeti pärrast; sest et temma saunadest ja elokombedest olli nähha, et õige uis Jeesuse sisse, ja tõsine Jummal armastus temma südamest olli wallistemas. Ehk ta küsib ja kombede polest üks moistlik laps olli, siiski olli temma uis tedda ka allandikkus teinud. Ma sain wiimaks ka teada, et temma sure hõlega õppetanud omma pattust pöörmatta wannemid Jummal Sanna tõt tundma ja selle järrele omma ello aiama. Ehk temma wannemad temma õppetusest küs lõpmatta kasso omma hingele said tunda, ja temmast suurt luggu pidasid, siiski näitis ta omma wannemate wästo iggapiddi lapselikko maddalust, südamelikko armastust ja sanna kutelikkoo meest üles. Temma olli üks wägga wagga laps, ja temmal olli üks kaunis selge armõõppetuse tundmine. — Temma räkis paljo sest rõnnust ja kurbdusest, mis temma omma pattust pöörmise ja omma õige usko põlwe sees olli tunda sanud. Et temma kindlaste Jeesanda armo peale lotis ja truiste Jummal Sanna järrele ominad mõtted, himmud ja elokombed püdis aiada, sepärrast sai temma ka ommas südamest Jummal Rahho tunda, mis ülem on kui teie moistus. (Wil. 4, 7.)

Keg läks mul se armsa rahwa jures wägga rutto möda. Pärast sõmaeaga räkisin minna weel nendega tük aega, ja siis walmistafin jälle teie pole minnema. Kui ma neid Jummalaga jätfin, ütles se armas wana emma mo wästo: Jummal saatko teid ierwisega koodo, ja õnnistud olgo se pääw, millal teie meid wäesid wanno innimesi, meie waewalisse põlwe sees, olete tulnud katma. Oh tulge ikka jälle, ni pea kui wõimalik, meid waatma. Minna ollen küs rummal, egga õlle õppind nisugguse herraga räkima kui teie olete, egga küs mo tüttar wõttab minno eest räkida. Se laps on mulle wägga sureks rõnnuks antud ja ma lodan, et se armas Jummal tedda mulle weel ni kauaks minno wannadusse ja nõdrusse toeks jättab, kunni ma omma teiste armsa lastega jälle ühte saan. Minna wästafin selle peale: Pange omma lotust Jeesanda peale ja tulletage temma armolisse tootusse Sanna omma mele: „Kunni teie wannaks sate, ollen Ma sesamma, ja kunni teie halliks lähhate, tahhan ma teid kanda.“ (Jes. 46, 4.)

Peale sedda ütles nende tüttar Elisabet: Ma tannan teid, armas õppetaja, se sure armastuse eest, mis teie minno armsa wannemate ja minno wästo olete ülesnäitnud. Edest, Jeesand on teie tullemist meie jure õnnistanud, sest minnagi tunnen, et ma sest ollen kasso sanud, ma usun ka, et mo armsad wannemad sedda õnne ja rõmo küs mitte ärra ei unusta, et nisuggune au wäart Ewangeliummi õppetaja neid on katmas kinnud nende maias, — sedda õnne ep õlle neile küs mitte enne juhtunud. Minno Õnnisteggia on mulle wägga paljo armo näitnud, et Temma mind

Kui siht tülki tullest on wäljastunud ja minnule ello ja rahho teed näitnud. Ja nüüd iggatseb mo südda kängeste Jēfanda auuks ellada, agga iggawaks lähhab mulle sedda aega odates, millal ka minno kallid wannemad jummalas kartuſe wägge diete tunda ſawad.

Minna wastasin: Ma loban, et Jummalas aino tootusjed ka teie wannemate kallal peawad lõeks minnema.

Ta ütles: Sedda uſun minna nüüd, ja ma Eidan Jummalat se õnnelikko lotuſe pärrast, mis Temma mulle teie lābbi on annud.

Ma koſisin: Kas teie Jummalat ka se eest tannate, et Temma teie lābbi teie wannemad lõe tundmisēle wõttab juhhatada?

Elisabet wastas: Sedda teen ma kü, armas õppetaja, agga kui ma mõtlen, et ma ni nõdder ja kõlwato ollen, siis rõmuſtan ſest aina wārristades."

Nüüd hakkas se armas wanna iſa rākima ja ütles: Minna loban kindlaſte, et Õnnisteggia teile wõttab taſfuda lei teie armastuſe üllesnāitmist ja heateggemist minno waſto: Lehte ka palwed meie eest; ſest meie olleme raſkeſte patto teinud, et Jēfand omma ſuurt armo ja hallaſtuſt meie waſto wõttaks üllesnāidata, kui leiſt õ aeg kätte jouab. (Matt. 25, 6.) Meie armas tüttar Elisabet kannatab paljo meie pärrast, ni hāsti iſho kui waimo poleſt. Temma teeb leiſt pāaw oſa lõõd, meie waewa wāhhendades, ja ma kardan wāgga, et temma rammo ja joud et anna se raſke tõ waſto ſeiſta, mis ta meie eest teeb. Ta rāgib meiega ſaggedaſte ja

aiab jutto aiades meie aega ārra, loeb meie ette, teeb palwed meie eest, et meie tullemast wihhaſt ſaakſime ārrapeāſtetud. Jah, lõest ta on meie meileſt üks wāgga kallis laps.

Wimaſs ütlesin minna nenbe waſto: rahho olgo teiega — ja leiſidēga, leiſ teie ommad on!

Umen, armas õppetaja, ütles se wanna iſa, wõſke weel üks kord meiſt ſüddomeliſko tanno waſto!

Sel wiſil jāſin ma neid se kōrra Jummalaga ja lahkuſin neiſt rõmoga. Ka pärrast sedda kāſin ma neid weel monni kord watamas, ja iggaſord õnniſtas Jummal minno kāmist, et ma Sedda se eest wiſin tannado.

Elisabeti terwis hakkas nüüd pāaw pāwalt iſka waſemaks minnema, agga temma Jummalas tundminne ja Jummalas armastuſ olli pāaw pāwalt kaſwamas. Ūhhe aāſta pärrast lāſkitas temma minnule ūhhe ramato; ſelle ramato ſannad kāmwad ſeddawiſi:

Armas õppetaja!

Teie helde lubbaandmiſe jārrel ollen ma enne ſele julguſt wõtnud, teile weel ūhhe alwaſte firjotud ramatuleſe lāſkitada. Minna loban kindlaſte, et teie ni helde ja lahke ollete ja sedda mitte pahhaſ ei panne, et niſuggune waene ja õppimatta loom, kui minna ollen, sedda julguſt enneſele on wõtnud. Minnul on üks puhhaſ ja kohtlane nou. Ma ollen kül üks nõdder aſti, agga ma hūmmuſtan Jēfanda nimme auuks ellada, Temma ſure helduſe pärrast. Armas Jēfand wõtko mind ſeſs omma targa nouu mõda juhhatada ja mind omma liggi-

ollemisega kaitsta, et minna Temma armastusse wario al woiksin hingada ja temma Pühha Waimo rõmustamisi tunda sada. Kui ma omma nõdrust ja kõlwatumat ollemist tunnen ja sedda, et Jummal keif ja keikide sees on, siis ollen ma walmis Temma jure kippuma ja Temma wasto üttema: Jõsand tullesinna mulle abbiks, õppeta sinna mind! Olle minno Prohwet, minno illem preester ja mo Kunningas! Sinno Armo Waim juhhatago mind ja ilmutago minnule sinno armastusse sallajaid asjo. Oh mis kallist õnne woime tunda, kui meie Jummalaga ennast ühhendam! Oh mis õnnistust woime meie omma armastusse Jummalast sada! Temma on se suur Jehowa! Oh kui suur on Temma nimmi! Need inglid kumardawad Tedda, andwad Temmale au ja teniwad Tedda allandusse, ja armastussega. Seramid katiwad lõpmatra omma pället kui nad temmale kitusse laulwad.

Mi kõlwato kui ma ollen, siiski ollen ma sedda tunda sanud, et sedda ennam ma Jummalaga surust ja armo tähhele pannen ja süddamesse wõttan, sedda ennam on allandus ja armastus minno süddames tõusmas Jummalaga wasto. Agga ma pean weel iggapäiw üttema: Jõsand, kui piisut armastan ma sind! Oh kui piisut ollen ma allandusse sinno sarnane! Agga segi pärrast sowin ja nouan ma sind ikka ennam armastada ja truimaste tenida. Minna ollen ka sedda tähhele pannud, et awwalikko Jummalaga tenistusse jures, Jummal keige ennamiste minno süddant ülesärta-

tab, mind uskus ja armastusse finnitab ja mind keige suremat pattust iggarwesse õnnistusse lotussega täidab.

Kui ma Temma armo ja heldust tunda saan, siis sowin minna käl süddamest Temma teed kindlamaste káia kui enne ja Temmale nenda au anda kui mo kõhhus on. Wálsjaspiddise waewa ja kurbdusse sees pallun minna Jummalat, et Temma mind õpetaks omma ainust Poega Jesust Kristust tundma ja Temma ülestõusmisse wágge. Olleks iggal aial nisuggune luggu minno süddamega, kallab ma siis ka iggal aial rõmoga ennast Temma armolisse tahtmisse ja juhhatamisse alla heidaksin, üteldes: „Jõsanda tahtminne on táieste hea, Temma se keige targem, se pohjato tarkusse Waim, ei woi ei ial effida.“ Agga et ma weel ni pattune ja usko polest ni nõdder ollen, sepárrast kautan minna weel saggedaste nisuggust Jummalaga armastusse tundmist árra ommast süddamest. Ja kui nisuggune kahjoliik luggu minno süddamega on, siis langen minna, omma patto háddast mahharõhhutud süddamega, nuttes Jummalaga ette mahha, ja teen palwet.

Saggedaste mõtlen minna: oh kui suur olleks se õn, kui Temma armastus ni wágge waste minno süddames wallitseks, et ma süddamelikko rõdmoga Temma Sanna ja tahtmist püaksin táita ja wiibastellemist, süddame sallaja uhkust ja isseennese armastust árrasalgada. Agga se on Jummalaga armo id ja woib ükspáinis siis siindida, kui meie õnnis-

teggia kalli werre sees (usfo läbbi) pattude andeksandmist olleme leidnud. Oh et meie Lemma kääst armo ja wägge saaksume! — Minno ust on saggedaste wägga nõdder.

Ma mõtlen küll tihti se peäle, mis Jeesand ütles: Et kes ussub, se peab õnsaks sama. Keik woib sündida sellele, kes ussub. (Mark. 16, 16. p. 9, 23.) Oh, et meie uskus Lemmaga woiksime omma aega wita, kui omma keige armsama sõbraga.

Oh helde on Jummal meie waeste wasto, ja fiiski nurrifeme ja kaebame ni saggedaste. Lemma woiks küll meie wasto wõlida: Mis pean Ma weel ennam teggema, kui Minna jo ollen teinud? Ehk Millal ollen Minna omma tootust iäitmata jätnud? Millal ollen Ma mahhajatnud tullist armastamist sanna-kuulmata ja pööraste laste wasto ülesnäitmast?

Oh armas õppetaja! minna pallun Õnnisteggiat, et minna Sedda mitte ennam nenda ei kurwastaks, kui minna sedda tännini ollen teinud. Palluge ka teie minno eest.

Oh et ma, ni kaua kui minna weel siin Ma peäl ellan, omma risti woiksin kanda ja selle faitsemisse al wahwaste woitelda, „kes on risti kannatanud rõmo eest, mis temmale olli sedatud, ja ei paunud sedda häbbi miiski, ja on istnud Jummalaga aujärke parramal pool.“ (Ebr. 12, 2.)

Ma tannan teid, armas õppetaja, et teie minnule ollete lubba annud teile kirjutada. Minna tunnen et mo terwis näub pääw päwast iltä en-

nam närtsi, sedda ennam leian ma omma nõdd-
russe ja waewa sees jahhutamist, kui minna ühhe kirja läbbi teile omnad süddame mõtted eht igatsemist woin teada anda. Minna ussun küll, et ka teie monda waewa ja koorma peate kandma; agga Jummalaga õnnistamisse läbbi tulles se wi-
maks keik kaskuse.

Mo wannemad on weel nenda terwed kui enne, ja se teeb mulle rõmo, et nemmad Jeesusse Kriis-
tusse tuudimisse ja armastusse sees kaswanad ja kassowad. Nende pärrast üksnes sorwiksin minna weel ellada.

Keg on wägga iggaweks läinud, sest päwast kui wiimaks meid käijite watamas. Et meie ni waene rahwas olleme, siis on mul küll häbbi teid palludes, et teie meid meie weikesse maiasse tul-
lefsite katsma. Agga kui teil mitte woimalik ei olle tulla, siis ollete se meil wägga armas, kui teie meile ühhe piisokesse kirja wõttaksite läkitada.

Minna pallun Jummalat, et Lemma teid omma wäega kinnitaks.

Ürge pange pahhaks, et ma ni julge ollen ol-
nud teile nisuggust kirja läkitada. Minno wannemad terretawad teid allandusse- ja tanno tund-
misesega, ja mo ollen Kriistusse sees teie allandlit

ümardaja Elisabet W.

Kolmas jäggo.

Sige uskikludde ello tühhelepanneminne meie usso kinnitamisfeks tulla ning wägga armas ja kallis on ka se ümberkäiminne nistugguste tõsiste uskikludega. Subba siin ilma tunneb meie südda suurt rõmo nende sõbrusfekt ja ümberkäimisfekt; agga sedda ei olle ühtegi arvata se rõmo ja ünnistusse wasto, mis meie ükskord taewas same tunda, kus meie lõpmatta omma armastusse Summalat Lemma Poia sees pallest pallesse peame nähha sama, (kes on selle näggematta Jummalal ühhesuggune kuu ja Lemma au paistus, Kol. 1, 15. Ebr. 1, 3.) ja kuhho meid saab korristud nende inglide arvamatta arvo ja se taewa sõa wõe hulga jure, kes La aujärje ümber seiswad.

Pärast sedda sain minna se Tüdrukko Elisabeti käest jälle ühhe weikesse kirja; selle sannad kääwad nenda:

Se teeks minnule küll wägga suurt rõmo, kui teie ammeti tallitamisfekt teile aega annaksid üht waest, kõlwatumat pattust tulla katsuma. Mo wiinne tund on jubba liggi; agga ma lodan kindlaste, et Kristus mo waese hinge peäle wõttab hallastada. Teie sannad ja õppetused on mulle saggedaste sureks kasuks olnud, ja ma iggatsen neid nüüd weel ennam kuulda, kui enne.

Minno wannemad laskitawad teile palju termist. Minna ollen teie allandlik ja kõlwato ümmardaja

Elisabet.

Bibliotheca
universitatis
Dorpatensis

Sammal päwal, pärast lounat sõitsin minna Elisabeti katsuma. Kui ma Elisabeti wanna isä maia ette jõudsin, siis teggi temma abikasa minnule ukse lahti. Silmapisjarad jooksid möda temma pället, ta wangutas pead ja ei woinud süddame raskusse pärast ei sannagi räkida. Minna hakkasin temma käest kinni ja ütlesin ta wasto: Armas sõbroke, keik on hea, mis Jummalal tarkus ja Lemma hallastus teeb.

Lemmal wastas mulle: Oh minno kallid Elisabet, minno armas tüttar on nüüd wägga raskeste haige! Kuida minnoga luggu jääb, kui ta sureb? Enne sedda mõtleisin minna ikka, et ma enne tedda piddin haudas hingama, agga nüüd on teine luggu käes.

Minna ütlesin ta wasto: Nüüd arwab Jeesus sedda kasuiks ollawat, et Lemma teie last, enne teie surma, omma aumalasse wõttab. Eks se ei olle üks suur hallastusse töö?

Lemmal ütles: „Oh, mo armas õppetaja, minna ollen wägga wanna ja nõdber, ja temma on minnule üks wägga armas laps ja on mulle leppiks ja toeks mo wannabusfeks! Oh, ma waene wanna innimenne!“ —

Kui ma liggemale astusin, siis nägin ma Elisabeti, nurkas tulles äres, ühhe laia tolt sarnatse istme sees külleti padjade peäl ollawat.

Nõdm ja rahho paistis ta pallest, kui temma need sannad mulle ütles: Teie ollete suurt armastust minno wasto ülesnäitnud, et teie ni pea minno pahwet möda, mind ollete tulnud katsuma. Teie leiate mind ikka ennam närisiwad, ja ei ollegi mul ennam pikalt süü

jämist. Agga „kui mo lihha ärralõppeb ja mo südda ka, siis olled sa Summal! mo süddame kaljo ja mo oesa iggawest!“ (Eaul 73, 26.)

Minna ütlesin: Ma ussun, et sa Summala liggiollemist rohkesti saad tunda, ja et sinna kindlaste omma lotust Temma peäle woid panna, kes tännini sinnoga on olnud ja sind mahhajätmatta on kaitšnud, ja kes sind ka omma iggawesse õnnistusse riki wõttab aidata. —

Elisabet ütles: Jah, ma ussun sedda küt, armas Õppetaja!

Minna. Misjuggune luggu olli sinnoga enne so pattust pöörmist?

Elisabet. Armas õppetaja! Minna olin siis üks uhke ja kergemeeliline tüdruk, ma piddasin illusaist riettest suurt luggu; ma armastasin maailma, ja sedda, mis maailmas on; ma olin jummalafartmatta sakste jures tenistuses, ja ep olnud mul sedda õnne mitte misjugguste lehwawannematte jures ellada, kes teniatte hinge õnnistusse pärrast ollefsid murret kannud. Minna käisin ka küt puhhapawal üksford firrikus, agga ei mitte palwetegemise egga Summala Sanna kuulmise pärrast, waid et teisi tahtsin nähha sada ja ennast neile näidata. Minna arwasin ennast täieste wagga ja kõlbawa ollowad õnsaks sama. Ma põlgasin jummalafartilikkuid inuimesi ja pillasin neid. Oh ma ellasin siis küt sure pimmedusse sees ja ei tunnud suggugi õnnistusse teed; ma ei teinud ei ial mitte palwet Isfanda pole, egga tunnud ka mitte oma hirmust süddame ärrarikmist ja hädda. Minna sowisin, et teised mind piddid kiitma ja heaks teniaks piddama ja olin suwelune se peäle, et mind

monnikord kideiti. Et mind piddi heaks kideutama fellepärast piddasin ma küt wäljaspidise ello poolest ausad wiisid, agga ma ei tunnud ei Summalat egga Kristust, egga kannud ka mitte omma hinge õnnistusse pärrast murret; ja kui mo hinge luggu surres misjuggune ollefs olnud, siis ollefs küt õigukssega pörge piin minno oesa olnud.

Minna. Dns paljo sedda aega fesi, et sinna sedda jutlust kuulsid, mis läbbi Summal sinu meelt on parrandanud?

Elisabet. Sedda tulleb nüüd liggi wiis aastat.

Minna. Kuidas se siis tuli?

Elisabet. Minna sain kuulda, et üks wõd-ras firriko õppetaja sin meie firrikus piddi jutlust teggema. Mi mitto keelsid mind sesamma õppetaja jutlust kuulmast ja ütlesid, et temma omma wõdra õppetusega küt minno Pead seggafeks teeb. Agga, et ma ka uhke wõdra õppetaja jutlust tahtsin kuulda sada ja omma ue luega ennast firriko rahwale tahtsin näidata, siis pallusin ma omma praua kdest lubba firriko minna. Edeste ei midagi muud ei aianud mind firriko, kui tähhi himmo udist kuulda ja nähha, ja uhkus.

Kui ma firriko olin tulnud, watafin minna esite ümberringi, kas teised ka minno uhked rided piddid näggema, ja ma ei pannud esite mitte Summala tenistust tähhele. Minnul olli paljo uhkemad rided selgas, kui ühhel tenial tüdrukul sünnib kanda, ja mo riettest olli selgeste küt tunda, misjuggune willets luggu mo süddamega olli.

Kui õppetaja räästoli peäle olli tulnud, siis lugges temma Apostli Pauluse epistlist, Kolossuse

rahvale kirjutud, need kannab ette: „Ehhitage ennast kui Jummalat ärravallisetud, pühad ja armastud, südamelikk hallastusega, heldusega, allandusega, tasandusega, pitkamelega.“ (Kol. 3, 12)

Need Apostli kannab hakkas temma laiemalt ärrasetatama ja õpetas, „misjuggune wahhe ihho ehtede ja hinge ehtede wahhel on.“

Kui õppetaja jubba monningad kannab sai õpetanud, hakkas minna hääbi tundma omma riette uhkuse pärrast; agga kui temma õnnistuse riettest selletas, misga iggaüks ristinnimenne peab ehhitud ollema, siis sain ma selgeste omma hinge allastust tundma. Minna leidsin ennast ilma ollewat ni hästi allandusest kui ka iggaühhest teigest waimolikko ehest, kellest Apostel Paulus omma epistli sees õpetab. Kui minna omma illusa koe peäle watasin, siis tundsin ma suurt hääbi omma uhkuse pärrast. Kui õppetaja peäle watasin, siis näitis temma minnule üks sannume toja taewast ollewat, kes minna filmad pidbi lahti teggema (Jummalat Sanna ja Temma Waimo abbiga.) Kui omma südamet sisse watasin, siis nägin sedda täis patto ollewat.

Eht õppetaja saunad mind kül pannid warisema, siiski himmustasin ma neid weel ikka ennast kuulda.

Õppetaja selletas ka weel: „Kuida Jummal surest armust pattusid wõttab õnsaks teha.“

Minna tundsin ennast omma endise ellowisi pärrast, sure süalluse ollewat, kui temma Kristusest minnule hakkas jutustama. —

Kui temma Kristusest tasandusest ja allandusest rakis, siis tundsin ma ennast uhke ja ni mitme tühja ladduwa asja himmoga, täidetud ollewat. Kui temma üles Sedda keige üllema tarkuse ollewat, siis hakkasin omma suurt rummalust tundma. Kui Kristusest õigusest rakis, siis hakkasin tundma, mis suur süallune ja nuhtluse wäärt minna olin. Kui ta meile kinnitas, et Kristus meile on tehtud pühitsemisest, siis sain ma tunda, mis rojane, ärrarikkutud ja pattune ma olin. Kui tulutas Kristust meie Lunnastaja ollewat, siis panning tähhele, et minna patto orri ja sadana wang olin. Wimak lõppetab ta omma jutust se maenitsemise ja palwega, et meie pattused wõttaksime tullawa wihha eest põggeda, ihho riette illo armastust ärrasatgada, Kristusest järrel kää ja allandusega ennast ehhitada.

Sest aiaist sadik mõttesin minna saggedaste omma hinge õnnistuse peäle ja se hääda peäle, mis siis tulleb, kui ma pattust ei põraks. Minna andsin Jummalate südamelikk tanno, et sedda jutust sain kuulda eht mo südamega kül weel wägga seggane luggu oli.

Nüüd hakkasin omma uut ello teed Jummalat Sanna luggemise, järtele mõlemise ja palweteggemisega kääma, ja õppisin siis tunda, mis suurt pärrandust minna pärris patto läbbi ollen ärrakautanud, ja mis suur Jummalat hallastus on, et Temma Kristusest ärratenimise läbbi üht ni süallust loma tolmust üleswõttab ja omma iggawesse õnnistuse ja aini osalisest teeb.

Oh, mis armast Lunnastajat minna ollen leidnud! Temma teeb ennain minnule head, kui ma jouan palluda ja moista. Temma täiussest leian minna teik, mis üks waene hing tarwitab; Temma armo süles leian minna warjopaika, kui pat mind kiusab ja püab elstada, ja Temma Sanna annab wägge kassipiddi mõtlemiste ja uskmatte mele wastis.

Minna. Kas sa siis ka uskusid, et Jummal sind meleparrandamisest pole wõttis juhhatada selgest armust, ja ei mitte sellepärast, et sa sedda omma endiste heateggudega ollesid ärrateninud?

Elisabet. Oh minno armas õppetaja! Enne selle õppetaja jutlusest kuulmist olid mõteud wägga kurjad ja lihhalikkud, ja patto armastus olli mõ norest põlwest sadik mõ süddames wallitsemas. Minna ei olle omma endiste teggudega küll muud ärrateninud, muud kui nuhtlust, sest minna ollen üks patto läbbi ärratikkutud ja holeta hing olnud, kes Jummalat kasko ja Temma armoõppetust on põlganud; jah! minna sain siis seddamaid ka tunda, et minna mitte teist wiisi omma hingele ei woi lunnastamist odata, kui üksnes se läbbi, et Jummal minno peäle hallastab ja mulle selgest armust minno pattud andeks annab, ja et teige se eest Temmale üksipäinis tulles au ja kitust anda.

Minna. Mis sinna siis mailmast ja temma himmudest arwasid?

Elisabet. Mailm omma himmoga olli minno melest siis üks kadutu asfi, ja ma

arwasin, et mailma pattused himmud mõ hinge ärratikkwad, sellepärast wõtsin minna se kindla nou: patto himmud ärrasalgada ja neist lahutada.

Minna hakkasin ka saggedaiste Jssanda pole palwet teggeina ja sain ümberkäies Jummalaga saggedaiste wägga õnnist rõmo tunda. Saggedaiste õhkasin ma omma pattude pärast, ja et monnikord usko polest nõdder olin, siis sain ka wahhel korwaste patto wastis woitelda; agga se, kes mind iggawesse armastussega armastanud ja heldussega toibanud, on mind aitnud ja rahho tee peäle saatnud ja mind õppetanud, et ma Temmata ühtegi ei woi tehha, agga Temma läbbi ma teik ärrendaksin. (Jer. 31, 3. Ioan. 15, 5. Wil. 4, 13.)

Minna. Kas sinna ka jummalakartmatta innimestest mondasuggust omma jummalakartlikko ello pärast said kannatada?

Elisabet. Jah, armas õppetaja, iggal päwal. Monningad irwitafid mind, teised laimafid ja teotafid mind: minno waenlasted põlgafid mind, ja mõ sõbrad naersid mind. Mind sõimati ebbausklikkuse, liigusklikkuse, sallalikkuks, karmwalaks, effiaks ja ni mitine teiste sõimo nimmedega püüdsid jummalakartmatta innimesed mind teotada. Agga minna arwasin sedda risti ja häbbinaero ennesete auuks tullwad; ma andsin omma teotajatele ja wõlglastele andeks, teggin palwed nende eest ja tulletasin ennese mele, et ka minna lühikesse aia eest neudasammoti teiste wastis

olleksin woinud efsida. Ka tuli se mo mele, et Kristus nisuggust watoräkimist pattusist ennese wasto on kannatanud, ja et sullane ep olle surem kui temma isand, siis rõmustasin ma nisuggust kannatamist langes, mis ka piis fut Temma kannatamiste sarnane olli.

Minna. Kas siina siis ka suurt armas, tust omma suggulaste wasto tundsid?

Elisabet. Jah, armas õppetaja. Ma mõtlesin saggedaste nende peäle. Põpmatta teggin ma palwet nende eest, ja mo süddames olli suur iggatseminne neile head tehha. Jõ searranis tundis mo südda suurt murret mo armsa wannematte pärrast; sest et nemmad jubba wägga wannaks ollid läinud, ja et nende tundminne risti usso polest weel wägga waene olli.

Jah, ütles emma nuttes, meie usso tunda minne olli kü wägga waene ja kassin; pattus sed ja willetsad ollime meie, kui mele armas Elisabet, se kallis laps, meid Jõsanda Kristusse Jõsuse jure hakkas juhhatama.

Se wanna isä olli ka sedda jutto nattoke aega uße tagga luulnud, ja temma astus nüüd omma kahhe pimg õmbrega tuppa ja ütles: Summal õnnistago Elisabeti ja hallastago temma peäle, sest se on tõeste tõesti, temma on ühhe hea tenistusese kõhha sellepärrast mahhajätnud, et temma meie jure woiks tulla ja meile hinge ja ihho polest head tehha ja meid aidata. Eks temma näo polest olle wägga ärralõppend, armas õppetaja? Ma ussun, et tedda mitte kauaks meie jure ei jäeta.

„Sätta sedda Jõsanda holets,“ ütles Elisabet. „Kest meie ellopawad on Temma kões, ja se on meile sureks õnneks. Ma himmuстан siit lahkuda, ja sinna armas isä, kas sinnul ka on himmo siit ühhes minnoga lahkuda ja Kristusse jure minna, kes mind teile on annud?“

Temma isä wastas nuttes: Kõest minno kões enneminne midagi muud.

„Ma tean kü,“ ütles Elisabet, „et sa minnule õnnelikko põtwe sowid.“ „Jah, jah tõest,“ ütles isä. „Se armas õnnisteggia tehko sinno ja meiega, nenda kui se Temma mele pärrast on.“

Peäle sedda küssisin minna Elisabeti kões ja ütlesin: mis sulle julgust ja rõmustamist annab surma tunnil?

Elisabet wastas: Kui ma Kristusse peäle watan, siis tulles julgus ja rõõm mo süddamesse. Kui minna Temma innimesseksjamsisse peäle mõtlen, siis teeb se minnule kergeks sedda waewa, mis mo ihho saab tunda. Ma mõtlen selle peäle, kuida Tedda kiusati ja ussun, et Temma mind woib aidata, kui mind kiusatakse. Ma mõtlen Temma risti peäle, ja ma õppin sest ka omma risti kandma. Kui minna mõtlen Temma surma peäle, siis himmuстан ma pattule surnud olla, et pat ennam ei saaks minno ülle wallitseda. Kui minna Temma üllestoumisese peäle mõtlen, siis on mul ka lotust sest oõsa sada, sest ma tunnen et mo iggatsemisest taewalikko asjade peäle läinud. Kui ma se peäle mõtlen, et Temma Jõsa parremal kael on ja minno eest kõstas, oh siis täidab se mo süddant keige õnsama rahhoga!

Et mo peedija suurt hallastust ja armo mo waasto ülesnäitnud, sest iggatses mo südda. Tedda tenida, Temmale ennast ärraanda ommaks, ja selle põlwe sees, kuhho mind Jäsand on seadnud, sedda tehha, mis mo kohjus on. Käl enam kui tuhhat kord olleks mo joud mind mahhajätanud, kui Temma mind mitte ei olleks aitanud ja linnitanud. Minna tunnen, et minna Temmata ei woi ühtegi tehha. Temma, Temma on keif ja keifide sees.

Sedda enam minna omma melehaigust Temma ette mahhapannen, sedda enam saan ma Temma käest wägge, Temma käske piddada. Oh et minna woiisin Temma armo läbbi wiimse silmapilkuni ennast Temma kätte uskuda! Minna ei karda surma, sest ma usun, et Temma on surma käest woiuust ärrawõtnud; ja oh, mis suur õnnistus on seal taemas! litlege armas õppetaja, kas se ei olle tõssi? Minna usun, et minna mitte ei eksi, sest minna pannen omma lotust Jeesuse Kristuse täiusse peäle — omma ennese süddant ma ei usfu mitte, sest se on kawwal ja on mind jubba saggedaste petnud.

Agga kui ma Kristuse jure lippun, siis rõmustab Temma mind omma Saana ja tootustega ja annab mulle sedda linnitust, et Sa woiß ja tahhab mind õnsaks tehha. Minna ollen Temma käes, ja senna sisse tahhan minna jada: Minna usun, et Temma mind ei ial mahha ei jätta, waid et Temma sedda head tööd, mis Temma minno sees on alganud, ka lõppetab. (Wil. 1, 6.) Temma on mind armastanud ja iseenast minuo eest annud; ja Temma ei kahhetse mitte omma armoandi egga lutsmist. (Tit. 2, 14. Rom.

11, 29.) Sefinnatse lotuse sees edan minna, ja selle lotuse sees sowin minna ka surra.

Kui Elisabet need sannad sai rääkinud, watasin minna ennese ümberringi ja ütlesin ennese sees: tõest siin ei olle muud kui Jummalat fodda, jah siin on taewa wärram! (1 Mos. 28, 17.) Minna rääksin temmaga weel monningad armas-
tuse sannad, teggin ka üht lühikest palwet Jē-
sanda pole, ja siis jätšin ma tedda Jummalaga.

Nelias jäggon

Bibliotheca
universitatis
Dorpatensis

Sest aiaist sadik kui minna többist Elisabeti wimast korda käisin watamas, ei arwanud ma mitte muud, kui et temma ellopawad kül pibbid lõpma. Roggematta tõi üks wägga Soldat minnule ühe kirja ja ütles: Armas õppetaja! minna tullen Elisabeti wannematte nimmel teid palluma, et teie Elisabeti tulleksite watama, sest surma tund jouab temmale pea, wägga pea kätte.

Minna ütlesin temma waasto: kas teie siis jo kaua aega Elisabeti tunnete. Temma wastas: Jubba sulleb sedda üks ku aega arwata. Minna käin wägga hea melega haigid watamas; ja et üks jummalakartlik inimenne minnule temmast rääkis, siis läksin ma ka temma jure, ja minna tännan Jummalat, et ma temmaga ollen tutta-
waks sanud, sest temma armsad sannad ja usfo tunniustused on minnule kasjaks olnud.

Minna ütlesin temma waasto: Ma rõmustan sest, et teie minnule üks armas selfimees ollete;

ning, ehk meil tül iggauhhel isesfuggused mündred ja rised selgas on, süski arwan minna, et meie mollemat üht waimoliisko ülemat tenime. Minna tahhan ühhes teiega minna.

Minno hobbone oli pea se tekkimise tarwis walmistud. Minno seltsimees käis minno kōrwas ja teggi mulle palju rōmo omma armsa waimoliisko kōnnettega. Ka andis temma head tunnistusi Elisabeti jummalakartussest.

Meie kaisime nüüd kitsaid põlso teesid möda, ülle mäggede ja orgude, pea ühhel pool, pea teisil pool jōgge, mis tasfasi wiisi meist möda jooksis. Armast jutto aiades, näitis se piik te meile tül diete lühikenne ollerwad. Wimalis joudsime Elisabeti wanna isä maia jure. Siin oli esite teik wait meie ümber. Surma, iggawesse ello ja iggawesse õnnistusse mõtted täitsid minno süddant.

Soldat süddus minno hobbuse katusse warjo alla kinni. Meie läksime tuppa, ja kui ma wanna isä sain terretanud ja haige Elisabeti wodi kōrwa toli peäle mahhastnud, wõttis minno seltsimees, se soldat, pühha Piibli Ramato wälja ja andis sedda minno kätte.

Keik Elisabeti suggulasjed olid kurnwad, monningad neist nutfid, ei ükski neist ei rātinud sannagi.

Nüüd teggin minna omma su lahti ja luggesin I Korintuuse ramatust, 15. peatükist ja 55 — 57 salmist need sannad ette. „Surm, kus on sinno astel? pōrgohaud, kus on sinno woi-mus? Agga surma astel on pat, ja patto wāggi on lāst. Agga tanno Jummalale, kes meile woi-must annab meie Jēsanda Jēsuse Kristuse läbbi.“

Kui minna need saamad sain luggenud, teggi Elisabet ommad filmad lahti ja ütles: „Woi-mus! woi-mus meie Jēsanda Jēsuse Kristuse läbbi! Selle järele läksid temma filmad jälle kinni, ilma et temma nende peäle watas, kes temma ümber seisis.“

„Tanno Jummalale se uäso woi-muse eest!“ hüüdsin minna.

Soldat kinnitas sedda ja ütles: „Amen!“

Wanna isä tõstis ommad filmad taewa pole ja näitis sega, et ka temma südda nende sannade peäle „Amen“ ütles, ehk tül temma su seäl jures wait olli.

Elisabet hakkas nüüd ikka ennam surmaga woi-tema ja ikka raskemaste hinge tombama. Minna ütlesin temma wasto: Armas Elisabet, kas sinna nüüd ka tunned, et Jēsand sind aitab ja sind kinnitab?

Temma wastas: Minno Jēsand ja Jummal on minno wasto hea ja helde.

Minna ütlesin: Kas Temma tootused nüüd sinno melest on kallid?

Elisabet: Temma tootused on Jēsuse Kristuse fees Jah ning Amen.

Minna. Kas sinna nüüd ka kannatab rasket waewa?

Elisabet. Sedda waewa, mis minna nüüd kannatan, on ni piisut, et ma selle peäle ei mõtlegi.

Minna. Oh kui hea ja helde on Jēsand!

Elisabet. Ming kui wáhha ollen minna sedda wáárt.

Minna. Sinna saad Sedda náhha, nenda kui Temma on. (1 Joan. 3, 2.)

Elisabet. Minna möllen, ma lodan, Minna ušsun sedda.

Selle järrele jái Elisabet nattoke maggama.

Minna watašin temma emma peäle ja ütlesin ta wasto: Oh kui suur on selle õn, kelle tüttar nenda taewa wasto on walmistud surma tunnil, kui teie tüttar Elisabet on.

Elisabeti emma wastas minnule: Jah! oh kui suur arm ja õn olleks se, kui nisugguse tütre wanna emma nenda kui minna ollen, pea temma järrele taewa woiks tulla.

Oh, armas õppetaja, lahkuminne temmast teeb meile kü suur waewa!

Minna ütlesin: Ma lodan, et teie Summala armo läbbi pea seäl jälle peate ühte sama, kus ükski teid ennam ei ial ei sa lahjutada: ja se aeg tulles kül pea teile kätte!

„Armas õppetaja,“ ütles wanna isä, „se mõtte jahhutab ka mind; ja Jēfanda heldus teeb, et ma nüüd kannatlikum ollen kui enne.“ —

Unest ülesärkades, hüdis nüüd temma tüttar Elisabet: Minno isä! minno emma! Jēfand on hea minno wasto, loofke Temma peäle, kiitke Sedda iggaweste!! —

Ja minno wasto ütles temma nõdra healega: Armas õppetaja, minna tännan teid teie hea eest, mis teie minnule ollete teinud. —

Minna pallun teid weel ühhe armastusse töö pärast. Teie ollete minno õdde matnud, kas teie minnule ka sedda head tahhate teha ja mindki mätta?

Minna wastasin: Keit peab sinno sowimise järrel sündima, kui Summal tahhab.

Elisabet. Minna tännan teid armas õppetaja, minna tännan teid. Ja weel üks palwe on mul: Kui minna ennam sijn mailmas ei olle, siis tulle-tage ka minno armsad wannemad ennese mele. Remmad on kül jo wannad, agga mul on se lo-tus, et õige ušt nende süddamette sees jubba on haffanud toušma. Minno palwe on kuuldud. Minna pallun, tulge minno wannemid watama (ja kinnitage neid Summala Sannaga.) Paljo ei jōua ma ennam mitte rākida, agga nende eest tahhan ma weel rākida. Armas õppetaja, ärge unnuštage neid mitte. Kui Elisabeti wannemad neid sannad omma tütre suust said kuulnud, nute-sid nemmad kibbedaste.

Wimeks ütlesin minna Elisabeti wasto: Kas sul ei olle kiusatust ja kaksipiddised mõtted omma hinge õnnistusse pärast?

Elisabet. Ei üht ainust kaksipiddist mõtet egga kiusatust ei tunne ma mitte ennese süddames ollowad. Jēfand kāib wāgga sure armastussega minnoga ümber ja annab mulle omma rahho!

Minna. Mis sinna siis sest pimmedast surma orrust arwab, sest et sa nüüd seält pead läbbi kāima?

Elisabet. Se surma org ei olle mitte pimme.

Minna. Kuida nenda?

Elisabet. Minno Jssand on seal sees mo jures, ja Temma on minno walguš ja mu ennistuš.

Minna. Kas siina ka sedda fardad, et sa weel monda waewa pead kannatama?

Elisabet. Jssand käib wägga tasfaste minnoga ümber, minna woin kindlaste Temma peäle lota.

Pärast sedda kiäti monnel kohlal temma soned kofko. Kui se järrele jäi, räkis temma kogeltes weel need sannad:

Jssand käib wägga tasfaste minnoga ümber. Jssand minna ollen sinno pärrast.... Peästa mind jummalik Jesus, kallis Dnisteggia.... Temma wervi teeb meid puhtaks keigest pattust.... Kes woiš meid lahjutada Kristusse armastussest.... Temma nimmi on immeliš, (Jes. 9, 5.) Tänno Jummalale.... Temma annab meile woi must.... Minna ollen peäsetetud.... Oh armo, oh hallastust, oh immet.... Jssand wotta minno waimo wasto. Minno armas õppetaja! süddamest armastud wannemad! minno sõbrad! ma jättan teid nüüd mahha ja lahkun teist, agga keik on hea, jah wägga hea! —

Pärast sedda tulli nago nõrgastus temma peäle. Meie langesime põlwette peäle mahha ja teggime palwet. Jssand olli meie seas ja õnnistas meid.

Mi kaua kui minna tuppä jäin, ei arkanud Elisabet ennam mitte üles, ei räkinnud ka ennam mitte üht fanna, mis olleš woinud moišta.

Pärast temma wiimse sannade räkimist jäin ma weel liggemest üks tund aega tuppä; siis and-

sin ma temmale weel wiimist korda kät ja ütlesin: „Kristus on ülestoušminne ja edo!“ Temma hakkas ka tasfaste mo käest kiini, agga ei sanud ennam mitte omma silmi lahti tehha, egga ennam mitte süahnaga wastust anda.

Pärast sedda tomhas ta weel hinge liigi kümme tundi, ja siis lahkus temma siit ilmaš ja läks kolo omma Jssanda jure, kes jo siin ilmaš ni tasfaste ja armsaste temmaga olli ümberkäänud.

Jä Jummalaga, ütlesin ma ennese süddames, ja Jummalaga, armas Elisabet, igga-weske päwa hommikuni, kus meie jällegi teine teist peame näggema. Sinna said kui üks tuk tullest wälja listud, et sa kui üks hiiigaw täht Jssanda auriği lantusšes woid paista. Minna ollen sinno walguš ja sinno head teud näinud, ja ma tahhan se eest meie Jssä aunistada, kes taewas on. Minna ollen sinno ello sees, otsekui ühhe ellawa preegi sees näinud, et Jesus se on, kes sedda usso ja armastusse tööd innimesse süddames algab, eddasi sadab ja lõppetab. Jesus on keik ja keikide sees. Sedda peab lõpmatta aunistadama. Temma teeb õnsaks, jah Temma üksipäinis teeb õnsaks. Temmale üksipäinis olgo au ja kiitus igga-weise!

Jummalaga armas õdde Jssanda sees. Eht so ihho käl ärrelõppeb ja mullaks saab, siiski on Jummal so süddame kaljo ja so õssa iggarwest. (Paul. 73, 26.)

Wies jäggo.

Kes moib sedda õnne ja au ärraatwata, mis üks tõsine usklik hing siis tunda saab, kui temma omma ladduma ihhu mullast honet mahhapanneb ja äkkiste omma Jummalat eite astub? Kui Jummalat teud, kui Temma armo ja armastusse ilmutamisest usklikkudele jo siin ni sured, ni täis õnnistust ja au näitwad ollewad, oh kui suur ja aulinne on siis se, kui Jummalat ennast pallest pallesse saab nähha. Kui pühhade õsfasaminne jo siin Ma peäl üks ni kallis ja õnnis sõbrus on; oh kui suurt õnne ja rõmu same siis tunda, kui meie pärast surma täieste Sioni mae jure same tulnud ja ellawa Jummalat liina, taewase Jerusalemma jure ja mitme tuhhande ingli jure, nende eesite sündinud kottotullemisse ja koggodusse jure, mis taewas on illeskirjutud ja Jummalat jure, kes teikide kochtomoistja on ja nende õigede waimude jure, kes täieste pühhaks sanud ja ue seadusse mahhemehhe Jeesuse jure! (Ebr. 12, 22—24.)

Kui siin survelikko ihho sees Pühha Waim inimesse süddamele ni õnsakstegegowat rahho ja hingamist tunda annab ja waest innimest ni rõõmsaks ja ellawaks teggema iggawesse ello lotussega täidab, misfuggune keel moib sedda illesrõfida, misfuggune südda moib sedda siin tunda, mis lõpmatta õnnistust ja au Jummalat siis usklikkudele maitsta annab, kui Temma neid omma iggawesse auriki wõtnud, kus keel waew ja õhtaminne kadunud ja keel filmapiisjarab nende filmist on pühhitud, (ja kus nemmad iggaweste sedda suurt õnnistust sawad tunda ja maitsta, mis film ei

olle näinud, ja Eder ei olle kuulnud ja ühhegi süddamesse ei olle tousnud! (1 Kor. 2, 9.)

Keel need mõtted liksid mo süddames, kui minna Elisabeti pidin minnema matma. Eest nattoke aega pärast sedda, kui ma Elisabeti, temma surma modi peäl, käisin watamas, olli temma Jeesanda sees surnud, ja temma suggulaesed olli omma kiriko õppetaja kääst lubba sanud, et minna Elisabeti moiksin matma, nenda kui ma enne temma õe matfin.

Kui ma Elisabeti ja temma suggulaeste so-wimisse järrele nende jure sain tulnud, palluti mind siina tuppä astuda, kus Elisabeti wanna isja ja emma ja temma suggulaesed ja sõbrad temma surno kehha ümber seisid ja nutsid. Üks wagga naene, kes ka seäl mahhelt Elisabeti wannematte maia asjad olli toimetamas, se astus mo jure ja ütles mo wasto: Se pädw on ennam üks rõmo-pädw kui üks leinamisse pädw ja keige ennamiste meie sõbrate Elisabetile. Kas teie sedda usfute, armas õppetaja?

Minna wastasin: Keige se järrele armata, mis ma ollen näinud ja kuulnud, usfun minna kindlaste, et Õnnisteggia temma hinge ennese jure illes taewa on wõtnud, ehk käl temma kehha weel siin meie jures on. Siin Ma peäl armastas temma Sedda, ja seäl illeswel, Õnnisteggia parremal kael, seäl maitseb temma pühhade õnnistust walguisse fees.

Pärast sedda kääsendas Elisabeti emma nuttes ja ütles: Oh sa hallastaja Jummal! oh olle

mulle wannale, wannabusfest ja raskest Eurbusfest raskeste mahha rõhnutud pattusele armoliine! Mis pean ma teggema? Elisabetit ep olle eunam mitte siin Ma peäl, — minno tütar on siinud! — Oh laps! siin ei wei ma mitte ärraunustada! ehk ma siin siin käl mitte ennam ei sa nähha. Oh mo Sunisteggia, olle mulle waese pattusele armoliine!

Minna ütlesin nüüd temma wašto: „Armas sãbroke, se palwe, neeb õhkamisõed saatwad teid jällegi ükõõrd kolkõ. Jõsand on ni mitme tuhõhande palwed kuulnud ja on neid omma aurikõ mõinud. Temma on teie tüttart sinna wõinud, käl ta teibki sinna aita, sest kes ial Temma jure tulleb, tedda ei tahha Ta mitte wälja lükkada. (Joan. 6, 37.)

Wanna isä ütles selle peäle: Wõtame agga õiete lindlaste Jõsanda peäle lota. Jehowa on annud, — ja Jehowa on ärrawõtnud: Jehowa nimmi olgo kidetud. (Job. 1, 21.) Meie olleme jubba wannad ja meie tee iggawesõ maia pole hakkab ka jo pea otõa jõudma. Ta tahtis wõel ennam rãkida, agga hãlebusõ pãrrast ei fanud ta mitte ennam sannagi suust wãlja.

Se soldat kellest minna enne rãkisin, andis nüüd ühhe Wiibli-Ramato minno kãtte ja ütles mo wašto: Armas õppetaja, meie pallume teid Wiibilist meile ühhe peatãkki ette luggeda, enne kui meie firriko lãhhãne. Minna luggesin sedda neljateistkümmet peatãkki Jobi ramatust ette, ja ma piddasin selle jãrrel ühhe lühhiõese jutlusõ ja

tulõetasin seäl jures ka Elisabeti surma nende mele, kes seäl kous õllid.

Pãrrast sedda ütles se ufkilõ Soldat: Minna ollen käl üks waene soldat, ja ilmalikkõ warra ep olle mul ühtegi, agga omma iggawesõ õnnistuse lotust ei tahha ma mitte, keige se wašto ärrawahõetada, mis ial mailm mulle wõib anda, Mis on rikkus ilma Jummalõ armo tundmata? Tãnno Jummalale! kui minna ühhest korterist teise lãhhãn, leian minna Jõsandat iggõs paikas. Jah! kidetud olgo Temma pühha nimmi! ka tãnna on Temma kess paikas meie seas. Se on hea, et meie siin olleme.

Nüüd õlli aeg kãtte jõudnud, et meie Elisabeti furno kõhha firriko aeda piddime saatma. Minna watasin wiimist korda temma furno kõhha peäle, ja temma pallest õlli nähha, otõego ollekõ ta rõmoga ja naerõtelledes siit mailmast lãhkõnõd. Selle kõhha wiisi jãrrel, õlli temma furno kõhha pusiõrgi sees lehteõ- ja õiedega ehõitõd. Need õied piddid käl jãlle ärranõõtsima, agga nemmad tulõetasiõ mo mele sedda taerwast paradiisi, kelle õied ei ial ei nãõtsi, ja kus nüüd Elisabeti surrematta hing iggawesõ rahho sees hingab.

Ma mõõlesin temma wiimiste sannade peäle, et „surm on ärraneõdud wõimuse sisse,“ ja se mõtte tãitis mo südbant õusa tõmoga. Wiimaks ütlesin minna ominas südbames: „Minno armas õõde (Jõsanda sees!) Rahho olgo sinnoga ja minnoga, senni kui meie ühhe parrema ello sees jãlle teine teist nähha same!“

Õnna Elisabeti surno kehha hakkati nüüd kirikis pole saatma. Kohhe temma püsärgi tagga käisid temma wannemad süggawaste ligutud süddamega; nende järrel käisid temma süggulasfed, ja keigemimaks temma sõbrad. Kui meie jo liggi sadda sammo maad saime ebbasilainud, hakkasid õnna Elisabeti sõbrad äkkiste ühhe armsa laulo surmast ja üllestousmisest laulma, mis minno süddamele wägga suurt rõmo teggi.

Meie laskime nüüd esite kirikule. Sutlusse aial wõtsid mitto neist surno saatjatest sedda Sanna, mis minna eulutafin, süddamelikko tähhelepanemisega wästo. Kui hawa jure saime, lauliti sedda laulo, mis Elisabet isse enne surma ennesele mottusse lauloks olli wallitsenud.

Pärast sedda pannime omma süddamest armastud sõbra surno kehha hauda, se kindla lotusfega, et Jēsand sedda jälle wiimisel päwal auga wõttab ülesärratada. Seddasinast mailma on temma nüüd mahhajätud, ja siin ello sees ei sa meie tedda ennam mitte nähha, agga wiimisel kohtopäwal same meie tedda Lunnastaja parremal kael nähha.

Urmas luggeja, kes sinna ial olled, rikkas ehk waene, ütles, kas sul lotust on wiimisel kohtopäwal Jēsanda parremal kael seista? Kas sa olled pulma riega ehhitud, se on Kristusse õigusfega ja Temma Waimo kasfoga? Kas sinna omma süddame ärrarikmist, omma patto hädda ja süüd tunned? Kas sinna waewatud ja koormatud süddamega, kas süddame-

likko kahhetsemisse, ja ellawa usfoga Jēsusse Kristusse omma ainsa Lunnastaja ja Onnisteggia jure kippud ja Temma täiussest armo ja wägge wõttad tõssisels meleparramdamisels? — Kas sinna wobra Jummalatte tenistust olled ärrasalganud, et sa üksipäinis ellawal Jummalat wõitsid tenida? Kas sinna ellad Jummalat omma Onnisteggia sees? Kas sinna ellad Temma sees Temma läbbi ja Temmaga? Kas Kristus sinno melest on keige armsam ja keige kallim taewas ja Ma peät? Kas sa tunned, et sa olled ärrakaddunud olnud ja olled nüüd jälle leitud, et sa surnud ollid ja nüüd olled jälle ellawaks sanud?

Oled sa ehk waene? feginnane Elisabet olli ka üks waene tenia ja ühhe waese mehhe tütar, sellepolest olled sa siis temma sarnane; Agga kas sinna ka selle polest temma sarnane olled, kelle polest temma Kristusse sarnane olli?

Kas ellab ja wallitseb Jummalat Sanna ja Temma Waim so süddames? Kas sinna nüüd ennam mitte isseennesele ei ella, waid Temmale, kes sind risti surmani on armas tanud? Kas sinna olled rikkas õiges uskus? Kas on sul kindlat lotust iggawesse au troni pärrida? Kas so südda himmustab taewalik, kud warrandussed kätte sada? — Kui sinnoga meel risuggune sugu mitte ep olle, — siis ipe Elisabeti ellotuggu weel ükskord tähhelepanemisega läbbi ja pallu keigest süddamest Jēsandast ennesele Elisabeti kallist usko. Kui sinna Onnisteggia armastad, kes tedda on lunnastanud ja õnsaks teinud, siis olgo arm